

Lausunto Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminnan kehittämistä vuosina 2022 - 2024

Lausuntopyyntö Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on perussopimuksensa 16 §:n mukaisesti pyytänyt jäsenkuntien lausuntoa kuntayhtymän toiminnan kehittämistä. Lausunnossa toivotaan erityishuomiota vuoteen 2022.

1. Erikoissairaanhoidon taloutta koskevat esitykset

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on edelleen erittäin huolestunut erikoissairaanhoidon kustannuskehityksestä. Kustannuskehitys on nykymuodossaan täysin kestämaton kuntatalouden näkökulmasta. Edellytämme annetuissa talousraameissa pysymistä ja merkittävien kustannussäästöjen hakemista. Kustannusten laskemiseksi on ryhdyttävä riipeästi. Kuntien taloustilanne huomioon ottaen kustannusten hillintä ei enää riitä, vaan kustannusten on laskettava. Erikoissairaanhoidon kulukehityksen kasvu on aiheuttanut sen, että perustaso on vuosi vuodelta joutunut karsimaan merkittävästi palveluitaan. Tämä on vääristynyt toimintamalli. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen odottaa merkittäviä erikoissairaanhoidon kustannussäästöjä vuodelle 2022, mielellään jo aiemminkin.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen kehottaa tarkastelemaan huolella henkilöstöbudjetointia sekä uusien vakanssien jatkuvaa perustamista. Lisäksi on tärkeää, että erikoissairaanhoidon sisällä paneudutaan huolella henkilöstön käyttöön ja siitä saataviin säästöihin. Aikaisempien lausuntojen tapaan edelleen toivotaan, että jokaiseen kehittämisprojektiin ei irroteta erillistä henkilöä vaan kehittäminen tapahtuu oman työn ohessa.

Erityisesti Kuntayhtymä Kaksineuvoinen toivoo, että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä kiinnittää huomiota henkilöstön palkkatasoon palkkakilpailun ehkäisemiseksi. Tässä maakunnallisessa tilanteessa on tärkeää, että olemme eri organisaatioissa lojaleja toisillemme ja vältämme jatkuvaa palkkakilpailua kuntien taloudellinen tilanne huomioon ottaen. Kuitenkin on huomioitava, että jos perustaso menettää työntekijöitä palkkakilpailun vuoksi, se vaikuttaa myös erikoissairaanhoidon toimintaan ja lisää ongelmia, myös sairaanhoitopiirin talouden näkökulmasta.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toivotaan myös suhtautuvan kriittisesti kaikkiin kehittämistoimiin, jotka nostavat kustannuksia. On tärkeää tarkastella toimintaa ja kehittää sitä siten, että kustannussäästöjä saadaan aikaan.

Covid-19 pandemia on aiheuttanut merkittävät kustannukset alueen perusterveydenhuollolle. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen osalta koronasta aiheutuneet kustannukset vuonna 2020 olivat yhteensä miljoona euroa. Alkuvuoden 2021 perusteella kuluvasta koronavuodesta on tulossa kustannuksiltaan vähintään yhtä haasteellinen, ellei jopa huonompi. Ylimääräinen kustannus täytyy huomioida toimintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen edellyttää, että erikoissairaanhoidon osallistuu omalta osaltaan ylimääräisten koronakustannusten kompensointiin etsimällä aktiivisesti säästökeinoja ja viemällä ne nopeasti sekä tehokkaasti toteutukseen.

2. Palvelujen järjestämistä koskevat esitykset

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on kokonaisuudessaan tyytyväinen erikoissairaanhoidon palvelutarjontaan, toimintaan ja yhteistyöhön Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen kannustaa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymää uusien innovatiivisten toimintatapojen miettimiseen ja kehittämiseen kustannusten hillitsemiseksi. Kehitettävää on edelleen siinä, että yhteispäivystys hoitaa vain sille kuuluvat tehtävät ja alueen kiirevastaanotot hoitavat kiirevastaanotolle kuuluvat potilaat.

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumatonta yhteistyötä tulee vahvistaa ja kehittää siten, että asiakas kokee olevansa arvostettu ja hyvin hoidettu koko hoitoprosessin ajan. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä tietojen vaihtamiseen, raportointiin ja viestintään asiakkaan parhaan hoidon saavuttamiseksi erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä.

Erityisesti erikoissairaanhoidon toivotaan jalkautuvan eri toimintayksiköistä ja -aloilta yhteistoiminta-alueille. Tämä olisi helpoimmin toteutettavissa etävastaanottojen avulla. Läheskään aina potilaan käynti erikoissairaanhoidossa ei vaadi tapahtumaympäristöksi nimenomaisesti erikoissairaanhoidon rakennusta. Käynnit keskussairaalassa ovat usein potilaalle raskaita ja vievät matkoineen ja odotusaikoineen tunteja, jopa koko päivän. Monet käynnit voitaisiin hoitaa laadukkaasti ja turvallisesti etäkäynteinä perusterveydenhuoltoon, jossa potilasta voisi avustaa etäkäyntiin osallistuva sairaanhoitaja. Käynti olisi potilaalle helpommin toteutettavissa ja laatu yhtä hyvä kuin sairaalassa toteutettuna. Kuntayhtymä on halukas toimimaan pilottikohteena sekä jalkautuville palveluille että etäpalveluiden kehittämiseksi.

3. Yhteistyön kehittämisen näkökulmaa koskevat esitykset

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä täytyy kehittää edelleen. Erityisesti tätä kehittämistä tulee tehdä edellä esitettyjen jalkautuvien palveluiden, etäpalveluiden ja sähköisten palveluiden lisäämisen avulla. Yhteistyötä on kehitettävä myös kustannusten näkökulmasta. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on tärkeää jatkossa huolehtia henkilöstön ohjeistuksista turhien tutkimusten välttämiseksi. On arkipäivää, että perusterveydenhuollossa lähettävässä vaiheessa otetut laajat laboratoriotutkimukset toistetaan heti uudelleen keskussairaalassa yhteispäivystyksessä. Toisen työn arvostaminen ja huomioiminen auttavat myös kustannuskehityksen hillitsemisessä.

Lääkehoidon osalta toivomme erityistä panostusta lääkehoidon siirtotilanteisiin potilaan siirtyessä erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon. Lääkevirheiden ilmeneminen on uhkaava, kun potilaan mukana seuraa erilaisia lääketietoja. Tämä syö myös vastaanottavan tahon resursseja, kun oikeaa lääkitystietoa joudutaan etsimään eri erikoisalojen lomakkeista.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän henkilöstöä toivotaan enenevästi jalkautuvan perusterveydenhuoltoon ja esimerkiksi ketjulähettijaksoille myös Kuntayhtymä Kaksineuvoiseen. Näin parannetaan tietoisuutta perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarjonnasta ja osaamisesta.

Kauhavalla 27.4.2021

Yhtymähallitus